

Sygnatura akt III RC 182/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 października 2015r.

Sąd Rejonowy w Kamiennej Górze III Wydział Rodzinny i Nieletnich w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Mirosław Rogowski

Protokolant: Dorota Osojca

po rozpoznaniu w dniu 14 października 2015r. w Kamiennej Górze

sprawy z powództwa A. M. (1) i małoletnich: M. M. (1) i A. M. (2) reprezentowanych przez A. M. (1)

przeciwko Ł. M.

o alimenty i podwyższenie alimentów

I. podwyższa z dniem 01.09.2015r. alimenty należne od pozwanego Ł. M. małoletnim dzieciom do kwot: do kwoty 850,00 zł (osiemset pięćdziesiąt złotych) miesięcznie M. M. (1) i 650,00 zł (sześćset pięćdziesiąt złotych) miesięcznie A. M. (2), łącznie 1.500,00 zł (jeden tysiąc pięćset złotych), płatne do 15-go dnia każdego miesiąca do rąk matki dzieci A. M. (1) z ustawowymi odsetkami w razie zwłoki, z dotychczasowych w kwotach 800,00 zł miesięcznie dla M. M. (1) i 400,00 zł dla A. M. (2) zasądzonych wyrokiem Sądu Okręgowego w Jeleniej Górze z 05.12.2011r. w sprawie sygn. akt I C 1815/10,

II. oddala w pozostałej części powództwa M. M. (1) i A. M. (2) oraz w całości powództwo A. M. (1),

III. oddala powództwo wzajemne,

IV. zasądza od Ł. M. na rzecz A. M. (1) kwotę 552,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu,

V. zasądza od Ł. M. na rzecz Skarbu Państwa kwotę 180,00 zł tytułem zwrotu kosztów sądowych,

VI. wyrokowi w pkt I nadaje rygor natychmiastowej wykonalności.

Sygn. III RC 182/15

UZASADNIENIE

A. M. (1), działająca w imieniu małoletnich M. M. (1) i A. M. (2) domagała się podwyższenia alimentów należnych im od pozwanego Ł. M. do kwot odpowiednio: 1.000 zł miesięcznie i 800 zł miesięcznie. Domagała się także zasądzenia na swoją rzecz tytułem alimentów kwoty 700 zł miesięcznie. Żądanie pozwu w części dotyczących dzieci uzasadniła tym, że wzrosły ich usprawiedliwiane potrzeby zwracając uwagę na to, że są starsze, M. kontynuuje naukę szkolną, a A. ją rozpoczyna, rozwijają swoje zainteresowania, a także mają potrzeby w zakresie leczenia. Podniosła, że wzrosły także możliwości zarobkowe pozwanego, gdyż zrezygnował z dotychczasowego stałego zatrudnienia w fabryce i podjął działalności gospodarczą przynoszącą większe dochody. Uzasadniając żądanie zasądzenia alimentów dla siebie wskazała, że jej sytuacja materialna uległa znacznemu pogorszeniu z tego powodu, że obecnie sama musi spłacać wspólnie z pozwanym zaciągnięte kredyty, doszły jej wydatki na leczenie i w konsekwencji pogorszył się jej standard życia w relacji do standardu życia pozwanego.

W odpowiedzi na pozew (k. 102 – 106) pozwany wniósł o oddalenie powództw i wystąpił z powództwem wzajemnym przeciwko małoletniej M. M. (1) domagając się obniżenia zasądzonych dla niej wcześniej alimentów do kwoty 500 zł. Zarzucił, że w związku ze zmianą formy i miejsca zatrudnienia i zarobkowania zmniejszyły się jego możliwości zarobkowe, a zasądzone uprzednio dla M. alimenty w kwocie 800 zł przekraczały usprawiedliwione potrzeby dziecka. W kwestii żądania zasądzenia alimentów na rzecz byłej żony podniósł, że znajduje się ona obecnie w dużo lepszej sytuacji finansowej niż on, a rozwód nie pociągnął za sobą pogorszenia jej sytuacji materialnej.

Sąd ustalił:

A. M. (1) i Ł. M. pozostawali w związku małżeńskim, z którego pochodzi dwoje dzieci – powodowie: M. M. (1), która ma 12 lat i A. M. (2) – 6 lat. Wyrokiem z 5. 12. 2011 r. Sąd rozwiązał małżeństwo przez rozwód z winy Ł. M., powierzył matce wykonywanie władzy rodzicielskiej i zasądził na rzecz dzieci alimenty w kwotach: 800 zł miesięcznie dla M. M. (1) i 400 zł miesięcznie dla A. M. (2).

dowód: wyrok – k. 177 akt IC 1815/10 .

Wtedy:

A. M. (1) zamieszkiwała wraz z dziećmi w jej domu rodzinnym, w którym wcześniej mieszkała cała rodzina, pozwany natomiast mieszkał oddzielnie, gdyż w toku sprawy rozwodowej wyprowadził się. Na matce spoczywał ciężar wychowania dzieci, ojciec utrzymywał z nimi sporadyczne kontakty. Nie prowadzili wspólnego gospodarstwa domowego. Powódka spłacała zaciągnięte wspólnie na remont domu kredyty bankowe w kwocie około 1800 zł miesięcznie. Pracowała w (...) Spółdzielni (...) na stanowisku referenta za średnim miesięcznym wynagrodzeniem 1620,59 zł netto. Kontynuowała prowadzoną wcześniej z pozwanym działalność agroturystyczną, która przynosiła niskie dochody: 700 – 1000 zł miesięcznie w sezonie letnim, 100 – 200 zł miesięcznie poza sezonem. Ł. M. mieszkał w wynajętym w W. mieszkaniu za kwotę czynszu - 700 zł miesięcznie, skąd dojeżdżał do pracy do K.. Zatrudniony był w (...) Sp. Z.o.o. na stanowisku inżyniera przygotowania produkcji za średnim miesięcznym wynagrodzeniem w kwocie 3543,27 zł netto.

Małoletnia M. M. (1) uczęszczała do szkoły podstawowej. A. miała niespełna 3 lata i w czasie pracy matki pozostawała w domu pod odpłatną opieką opiekunki. Dziewczynki były chorowite, w szczególności starsza. Cierpiała na przypadłości urologiczne i endokrynologiczne, które były leczone u specjalistów we W., a koszty leczenia były refundowane. Wydatki związane były w zasadzie z dojazdami do placówek medycznych. Pozostawała również w leczeniu ortodontycznym w W., z czym również związane były wydatki na dojazdy do lekarza ortodonta. Pozostawała także pod kontrolą alergologa w K. z powodu atopowego zapalenia skóry. Młodsza – A. była alergikiem i pozostawała pod opieką Poradni alergologicznej w K..

dowód: akta IC 1815/10 Sąd Okręgowego w J..

Obecnie:

M. M. (1) kontynuuje naukę w 6 klasie szkoły podstawowej. Bardzo dobrze uczy się, za co otrzymuje stypendium 500 zł rocznie. W dalszym ciągu pozostaje pod opieką urologiczną i endokrynologiczną ale jej stan zdrowia jest ustabilizowany i pomoc medyczna sprowadza się w zasadzie do jego monitorowania w ramach odbywanych na poprzednich zasadach wizyt u lekarzy we W., dochodzących do skutku przeważnie raz na pół roku. W dalszym ciągu i na dotychczasowych zasadach pozostaje pod opieką ortodonta. Przeprowadzone badania diagnostyczne wykluczyły u niej alergię i astmę oskrzelową.

dowód: dokumenty medyczne - k. 35 -36, 46, 196,

zeznania A. M. (1) – k. 262 (00:20;16 – 00:46:32) i

Ł. M. – k. 262 (00:46:32 – 00:12; 02),

A. M. (2) rozpoczęła naukę szkolną. Pogłębiły się jej problemy zdrowotne. Oprócz alergii, z którą wiąże się permanentne przyjmowanie leków antyalergiczych oraz leczenie infekcji dróg oddechowych, cierpi na przypadłości urologiczne i ortodontyczne, które leczone są podobnie jak w przypadku M. i w tych samych placówkach medycznych. W zasadzie pokrywają się ze sobą terminy wizyt u lekarzy.

dowód: dokumenty medyczne – k. 33 – 34, 45, 195,

zeznania A. M. (1) – k. 262 (00:20;16 – 00:46:32) i

Ł. M. – k. 262 (00:46:32 – 00:12; 02),

A. M. (1) zatrudniona jest w (...) oddziale Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na stanowisku referenta za zasadniczym wynagrodzeniem 1860 zł miesięcznie brutto (około 1300 zł netto). Dodatkowo otrzymuje premie kwartalne w wysokości 250 – 400 zł netto. Przyjmuje też czasem do wykonywania dodatkowe obowiązki oraz - w miarę możliwości - prace w nadgodzinach, za co uzyskuje dodatkowe stosunkowo niewielkie kwoty. Wielokrotnie w ciągu ostatniego roku otrzymała od pracodawcy wsparcie finansowe z funduszu socjalnego. Zrezygnowała z oficjalnego prowadzenia usług agroturystycznych i sprzedała nieruchomość rolną, która do tego służyła za kwotę 20.674,00 zł. Wynajmuje mieszkanie w należącym do niej domu za kwotę 250 zł miesięcznie. Dodatkowo najemcy pomagają jej nieodpłatnie w sprawowaniu opieki nad dziećmi podczas jej nieobecności w domu. Wynajmuje też okazjonalnie trzy pokoje w tym domu, które wcześniej służyły do świadczenia usług agroturystycznych, co – od wakacji 2015 r. - przyniosło jej dochód około 1.000 zł. Jest zdrową, zdolną do pracy osobą. W wyniku wypadku komunikacyjnego, który miał miejsce wiosną 2015 r. doznała obrażeń ciała, które powodowały okresową niezdolność do pracy, potrzebę leczenia i rehabilitacji oraz obniżenie dochodów. W związku z tym zdarzeniem otrzymała odszkodowanie w wysokości 4.000 zł. Posiada samochód osobowy F. (...) z 1998 r. W wyniku podziału majątku małżeńskiego otrzymała własność nieruchomości należących do niego, w tym domu, na remont którego zaciągane były w czasie małżeństwa kredyty hipoteczne. Obecnie sama je spłaca.

dowód: umowa o pracę – k. 58, zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu –

k. 11 – 14, 169, 229, zaświadczenia o udzielonym wsparciu – k. 17, 18,

230 ,

wypis z protokołu rozprawy – k. 73 – 74, wypis aktu notarialnego – k. 21

– 24, dokumenty medyczne – k. 79 – 81, 85 – 87, 89, 233 – 234,

zeznania A. M. (1) – k. 262 (00:20;16 – 00:46:32) .

W 2013 r. Ł. M. zrezygnował z dotychczasowego zatrudnienia i podjął prowadzenie działalności gospodarczej, w ramach której wykonuje usługi projektowe elementów metalowych. Na potrzeby prowadzonej działalności zaciągnął kredyty, które spłaca miesięcznie kwotami po około 1300 zł. Pracę wykonuje przeważnie we W. i jego okolicach. Początkowo działalność była mało rentowna. W 2015 r. zaczęła się rozwijać i przynosić wymierne dochody – 5.000 – 6.000 zł średnio miesięcznie netto. Mieszka w wynajętym mieszkaniu we W., za które płaci 1.570 zł miesięcznie (czynsz + opłaty). Posiada samochód T. (...), będący przedmiotem umowy leasingowej, związanej z prowadzoną działalnością gospodarczą, a należne z tego tytułu raty wlicza w koszty jej prowadzenia.

dowód: wydruk (...) k. 10, umów – k. 111 – 114, 130 – 141, 115 – 119,

wydruki kart księgi przychodów i rozchodów – k. 120 – 127, potwierdzeń

wykonania przelewów bankowych – k. 154 – 157, zeznania Ł.

M. – k. 262 (00:46:32 – 00:12; 02),

Pozwany utrzymuje stały kontakt telefoniczny z córkami i zakupuje im karty telefoniczne. Odwiedza je w ich miejscu zamieszkania z matką, zabiera na spacer. Sporadycznie zabiera do siebie do W. - zdarzyło się, że na kilka dni. W tym czasie zaspokaja ich bieżące potrzeby. Czasem zakupywał dla dzieci odzież i rzeczy do szkoły. Przyjeżdżając, przywozi artykuły spożywcze (**okoliczności niesporne**).

Sąd zważył:

Zarówno powództwo małoletnich: M. M. (1) i A. M. (2) przeciwko Ł. M. jak i powództwo wzajemne Ł. M. przeciwko M. M. (1) sprowadzają się do żądania zmiany wydanego wcześniej orzeczenia sądu w przedmiocie obowiązku alimentacyjnego. Zgodnie z art. 138 kro podstawą zmiany orzeczenia dotyczącego obowiązku alimentacyjnego może być zmiana stosunków. Należy przez nią rozumieć zmianę okoliczności wymienionych w art. 135 § 1 kro: usprawiedliwionych potrzeb uprawnionych, w przedmiotowej sprawie M. M. (1) i A. M. (2) oraz możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanych – zarówno ojca Ł. M. jak i matki A. M. (1). Aby zmiana stosunków znalazła odzwierciedlenie w nowej konkretyzacji obowiązku alimentacyjnego powinna być istotna, a więc znaczna i trwała.

W ocenie Sądu wzrosły potrzeby małoletniej M. M. (1). Wzrost ten wynika, jak zauważyła A. M. (1) z faktu dorastania dziewczynki. Jest ona jednak o ponad 3 lata starsza. Rozwinęła się zapewne fizycznie i intelektualnie, co powoduje wzrost wydatków na wyżywienie, ubranie, edukację. Wzrost ten jest niewątpliwie odczuwalny dla niej i dla zaspokajającej jej potrzeby bezpośrednio matki. Nie jest on jednak duży, jeśli zauważy się, że dziecko ma dopiero 12 lat i kontynuuje naukę na podstawowym szczeblu (w 6 klasie szkoły podstawowej). M. jest wprawdzie dzieckiem z problemami zdrowotnymi ale w zakresie leczenia jej potrzeby nie wzrosły, gdyż stan zdrowia się ustabilizował i nie wymaga leczenia bardziej intensywnego i kosztownego niż w toku sprawy rozwodowej rodziców.

Inaczej wygląda sytuacja małoletniej A. M. (2). Jej potrzeby wzrosły bowiem znacznie. Przede wszystkim weszła w wiek szkolny i rozpoczęła naukę w 1 klasie szkoły podstawowej, co – jak uczy do świadczenie życiowe - powoduje skokowy i trwały wzrost wydatków na dziecko. Ponadto ujawniły się u niej problemy zdrowotne, podobne jak u starszej siostry i wymagające podobnego leczenia.

Możliwości zarobkowe A. M. (1) i Ł. M., podobnie jak w toku sprawy rozwodowej, odzwierciedlają uzyskiwane faktycznie przez nich, ich staraniem, dochody.

W przypadku pozwanego i powoda wzajemnego są to dochody z prowadzonej działalności gospodarczej. Są one różne ale na przestrzeni dłuższego okresu czasu wynoszą średnio 5.500 – 6.000 zł miesięcznie netto. Są zatem niewątpliwie wyższe od tych uzyskiwanych poprzednio za pracę w (...) Sp. z o.o., kiedy nie przekraczały 4.000 zł. Nie oznacza to, że jego sytuacja materialna wzrosła w takim samym stopniu, a w konsekwencji i zdolność alimentacyjna. Zauważyć bowiem należy, że podjęcie działalności gospodarczej wiązało się z zamieszkaniem we W., co pociąga za sobą wydatek w kwocie prawie 1.600 zł miesięcznie na wynajęcie mieszkania i zaciągnięciem kredytów na potrzeby prowadzonej działalności, spłacanych kwotami po około 1.300 zł miesięcznie. Z wydatkami wiąże się także dojazd do dzieci w celu utrzymywania z nimi styczności.

A. M. (1) zmieniła miejsce zatrudnienia i uzyskiwana przez nią suma dochodów z wynagrodzenia z pracą zbliżona jest do tych z okresu sprawy rozwodowej. Atutem zatrudnienia w Oddziale ZUS jest jednak możliwość wsparcia ze środków funduszu socjalnego, z czego regularnie i często korzysta.

Nie uległa zasadniczej zmianie sytuacja majątkowa osób zobowiązanych do alimentacji dzieci. W międzyczasie dokonali zgodnego podziału majątku małżeńskiego, w wyniku którego nieruchomości i wyposażenie domu przedstawiające zdecydowanie większą wartość niż pozostałe składniki majątkowe, przypadły A. M. (1). Wprawdzie Ł. M. nabył w późniejszym czasie nowy samochód ale ewidentnie ma to związek z prowadzoną działalnością gospodarczą,

co wynika z jego twierdzeń, wiarygodnych w zestawieniu z okolicznością, że został nabyty na mocy umowy leasingowej. Raty leasingowe obciążają dochody z prowadzonej działalności. Dokonanie tego zakupu nie świadczy w tej sytuacji, że jest wynikiem radykalnej poprawy statusu materialnego i nie może wpływać decydująco na ukształtowanie obowiązku alimentacyjnego.

W świetle dokonanej oceny Sąd uznał za uzasadnione podwyższenie alimentów na rzecz małoletniej M. M. (1) o 50 zł miesięcznie, do kwoty 850 zł. kwota ta zwiększona o wydatki jakie dotychczas ojciec czynił na finansowanie korzystania z telefonu i doraźne - okazjonalne zakupy potrzebnych artykułów powinna wystarczyć na zaspokojenie jej potrzeb na takiej stopie życiowej, na jakiej żyją rodzice. Uznał za uzasadnione podwyższenie alimentów na rzecz małoletniej A. o 250 zł miesięcznie, do kwoty 650 zł. Również i w jej przypadku pozwany powinien zaspokajać w całości, bądź prawie w całości jej materialne potrzeby, poza potrzebami w zakresie zamieszkania, które powinna zaspokajać dzieciom matka, obok osobistych starań o ich utrzymanie i wychowanie. Dlatego też orzekł jak w punkcie I wyroku. Oczywiście było w tej sytuacji oddalenie powództwa Ł. M. o obniżenie alimentów. Nie mógł być oceniany wskazywany przez niego argument, że zasądzone w wyroku rozwodowym świadczenie alimentacyjne dla M. przekraczało wysokość jej potrzeb. Sąd nie jest bowiem władny kontrolować prawidłowości orzeczenia o alimentach prawomocnym już wyrokiem.

Konsekwencją rozwiązania małżeństwa przez rozwód jest powstanie obowiązku alimentacyjnego pomiędzy rozwiedzionymi małżonkami, który jest możliwy w dwóch postaciach - zwykłego i rozszerzonego obowiązku alimentacyjnego. Zwykły obowiązek alimentacyjny statuuje przepis art. 60 § 1 k.r.o. z którego wynika, że małżonek rozwiedziony, który nie został uznany za wyłącznie winnego rozkładu pożycia i który znajduje się w niedostatku, może żądać od drugiego małżonka alimentów w zakresie odpowiadającym jego potrzebom oraz możliwościom majątkowym i zarobkowym zobowiązanego. Rozszerzony obowiązek alimentacyjny reguluje natomiast przepis art. 60 § 2 k.r.o. w myśl którego małżonek wyłącznie winny rozkładu pożycia może zostać obciążony obowiązkiem przyczyniania się w odpowiednim zakresie do zaspokajania usprawiedliwionych potrzeb małżonka niewinnego, nawet gdyby ten nie znajdował się w niedostatku, w sytuacji gdy rozwód pociąga dla niego istotne pogorszenie się sytuacji materialnej.

A. M. (1) domagała się zasądzenia od pozwanego alimentów na zasadzie rozszerzonego obowiązku alimentacyjnego. Sąd nie znalazł podstaw do, choćby częściowego, uwzględnienia żądania. Spełniony został wprawdzie warunek wyłącznej winy pozwanego w rozkładzie pożycia małżeńskiego stron, nie zachodzą jednak pozostałe przesłanki.

Dla oceny, czy przesłanka istotnego pogorszenia się sytuacji materialnej małżonka niewinnego występuje należy przeprowadzić porównanie sytuacji materialnej małżonka niewinnego z tym położeniem jakie istniałoby, gdyby rozwód nie został orzeczony i małżonkowie kontynuowali pożycie. Obowiązek alimentacyjny małżonka wyłącznie winnego nie istnieje obligatoryjnie w każdym przypadku, gdy tylko spełnione są ogólne przesłanki określone w art. 60 § 2 k.r.o. Uwzględnić należy wszystkie okoliczności jakie się pojawią w konkretnym przypadku, co wynika ze sformułowania końcowej treści powołanego przepisu (por. Bronisław Czech, komentarz do Kodeksu Rodzinnego i Opiekuńczego pod redakcją Kazimierza Piaseckiego Lexis Nexis Warszawa 2011 – teza 16 do art. 60.).

Oddalając powództwo A. M. (1) Sąd uznał, że przy uwzględnieniu okoliczności, że pozwany ma w całości, bądź prawie w całości zaspokajać materialne potrzeby dzieci łączną kwotą 1.400 zł miesięcznie i ponosi materialne skutki zamieszkiwania we W., z dala od rodziny, jego stopa życiowa nie różni się znacząco od poziomu życia powódki. Dla rozstrzygnięcia sprawy nie ma w tej sytuacji znaczenia, że obecnie pogłębiła się różnica w dochodach stron. Nie można zakładać, że gdyby rozwód nie został orzeczony, pozwany mieszkałby z rodziną i uzyskiwał dochody z prowadzonej obecnie z dala od domu, działalności gospodarczej. Nawet jak by tak było, to musiałby ponosić takie jak obecnie albo zbliżone koszty prowadzenia tej działalności. Sytuacja A. M. (1) nie byłaby zatem znacząco lepsza. Z tych powodów Sąd oddalił jej powództwo.

O kosztach procesu pomiędzy stronami, Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c., rozdzielając je stosunkowo, proporcjonalnie do stopnia uwzględnienia powództwa. Pozwanego obciążył obowiązkiem uiszczenia kosztów

sądowych od których powódki były zwolnione ustawowo, na podstawie w art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art. 98 § 1 k.p.c.